

ETICKÝ KODEX

Posláním Ústavu experimentální medicíny, v. v. i. je založeno na etických principech, čestnosti, respektování lidských práv a zákonů při vykonávání vědecko-výzkumné činnosti v oblasti lidského zdraví.

Článek 1

Společná ustanovení

Smyslem etického kodexu (dále jen „Kodex“) je vytvořit a udržovat tvůrčí prostředí a prostředí vzájemné tolerance a spolupráce v rámci Ústavu experimentální medicíny AV ČR (dále jen ÚEM), a také ve vztahu k veřejnosti a médiím.

Účelem existence a dodržování ustanovení Kodexu je také předcházet neetickému a protiprávnímu jednání na všech úrovních občansko-právních vztahů v rámci pracovní činnosti zaměstnanců a vedení ÚEM.

Rozsah působnosti tohoto Kodexu se vztahuje na všechny subjekty (dále jen *zaměstnanec ÚEM*), které jsou součástí ÚEM (tzn. vedení ÚEM, vědecké pracovníky a technické pracovníky, studenty a členy kontrolních a poradních orgánů ÚEM).

K základním deklarovaným etickým principům patří:

- bezúhonnost, čestnost a efektivnost při vykonávání všech činností;
- zodpovědnost, loajalita a vzájemný respekt vůči kolegům, vědecké a akademické komunitě, studentům i celé společnosti;
- zdokonalování a růst profesního výkonu;
- transparentnost při šíření informací, které budou podložené, pravdivé a ověřitelné.

Předmětem Kodexu je:

- deklarovat a rozvíjet principy a pravidla profesionálního, etického a zodpovědného chování;
- předcházet osobnímu selhání zaměstnanců na poli pracovní etiky;
- kultivovat vědecko-výzkumné i širší sociální prostředí, jehož jsme součástí.

Kodex je tvořen následujícími hodnotami a etickými principy:

Článek 2

Obecné etické principy

Každý zaměstnanec ÚEM jedná v souladu s tímto Kodexem, přičemž:

- dodržuje platné zákony ČR i ostatní právní předpisy, normy a úmluvy, které se činnosti pracovníků ÚEM dotýkají, jakož i vnitřní předpisy ÚEM, *Etický kodex výzkumných pracovníků AV ČR, Evropskou chartu pro výzkumné pracovníky (tzv. Charter & Code for Researchers)*;
- chrání poslání ÚEM a nenadřazuje nad něj své soukromé zájmy;
- ctí mravní principy a zásady, stejně tak základní pravidla slušného chování;
- respektuje lidská práva a základní svobody, mezi nimiž na předních místech stojí právo na život a zdraví, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti, svoboda myšlení, svědomí, náboženského vyznání a projevu i svoboda vědeckého bádání, tvůrčí činnosti a ochrana duševního vlastnictví;
- uznává svobodu slova a kritické myšlení, samostatné bádání, svobodnou výměnu názorů a informací;
- respektuje alternativní názory a případnou kritiku uplatňuje i přijímá korektně;
- nevyužívá prostředí ÚEM pro uplatňování zájmů náboženských, zájmů politických stran a hnutí, šíření jejich myšlenek, ani k vlastní či zprostředkované komerční činnosti;
- pečuje o majetek ÚEM a nezneužívá jej k soukromým zájmům a prospěchu osobnímu či třetích osob;
- zachovává mlčenlivost o osobních a mzdových údajích a o bezpečnostních opatřeních, jejichž zveřejnění by mohlo ohrozit systém zabezpečení těchto údajů;
- nepřijímá dary nebo jiné výhody překračující obvyklý rámec, přičemž za takovýto dar lze pokládat zboží nebo službu, jejíž hodnota přesahuje běžnou symbolickou a zdvořilostní úroveň.
- varuje se střetu zájmů a v případě, že taková situace nastane nebo již nastala, ji neprodleně deklaruje.
- podporuje pozitivní přístup k osobám se specifickými potřebami (invalidita, odlišný režim práce za účelem dosažení rovnováhy pracovního a rodinného života, péče o blízkou osobu, průchod změnou pohlavní identity apod.) a zlepšování podmínek pro jejich působení v akademickém prostředí;
- dbá na přiměřenost a únosnou míru svých pracovních, pedagogických nebo studijních závazků, které vykonává řádně, slušně, odpovědně a jedná s vědomím, že s vyššími kompetencemi stoupá i odpovědnost a společenský závazek k dodržování etických pravidel. Svým každodenním chováním pak vede ostatní k jejich respektování.

Článek 3

Etické principy vědecké a výzkumné činnosti

Zaměstnanec ÚEM v rámci své výzkumné a pracovní činnosti:

- podporuje týmovou spolupráci a individuální kreativitu členů týmu;
- je přístupný odborné diskuzi s korektní argumentací a respektem k vědeckým názorům druhých;
- ke kolegům se chová s přiměřenou kritičností, kterou uplatňuje i vůči vlastní vědecké a tvůrčí práci;
- reflektuje nejnovější vývoj ve svém oboru;
- usiluje o zveřejnění a popularizaci výsledků své výzkumné a vývojové činnosti;
- nese plnou odpovědnost za obsah, kvalitu a validitu výsledků své výzkumné a vývojové činnosti, ke kterým dospěl na základě objektivních vědeckých postupů a metod, přičemž dbá na to, aby nedošlo k jejich zkreslování a umožní jejich ověření;
- chrání a uchovává svá primární výzkumná data před znehodnocením, neoprávněným užitím třetí osobou, a zajišťuje jejich řádnou archivaci;
- nepřivlastňuje si výsledky práce druhých;
- při posuzování a hodnocení postupuje věcně, objektivně, nestranně a své závěry je schopen argumentačně podložit.

Článek 4

Etické principy pedagogické a studijní činnosti

Vědecký pracovník, vykonávající pedagogickou činnost v rámci ÚEM, je odpovědný za kvalitu vlastní výuky studentů a výchovu mladých vědeckých pracovníků, přičemž:

- nezištně předává obecně známé i vlastní poznatky studentům a mladým vědeckým pracovníkům a poskytuje jim při tom osobní příklad naplňování morálních zásad ve vzdělávání, výzkumu a vývoji;
- při výuce explicitně projevuje postoje a způsoby jednání umožňující vybudování vztahu pedagog – student, postaveném na vzájemném respektu a důvěře;
- způsobem vedení výuky a komunikace se studenty ukazuje správný vztah k akademické svobodě a podporuje rozvoj samostatného a kritického myšlení studentů, podporuje jejich kvalifikační růst a motivuje k profesnímu rozvoji;
- nezneužívá svoji autoritu k zadávání úkolů, které jsou mimo rámec vztahu pedagog – student.

Článek 5

Etické principy protikorupčního jednání a prevence střetu zájmu

Zaměstnanec ÚEM je povinen v souvislosti s principy omezujícími korupční jednání:

- vyvarovat se vystavování nátlaku a neadekvátnímu ovlivňování veřejných činitelů, zástupců grantových organizací, orgánů státní správy apod. za účelem zvýhodnění ÚEM, přičemž nebude nabízet mimořádné dary nebo výhody představitelům těchto orgánů a organizací;
- vyhnout se chování, z něhož by plynul jeho osobní prospěch popř. prospěch jeho blízkým, a to na úkor ÚEM nebo jiného subjektu;
- neakceptovat dar, který by ve svém důsledku mohl sloužit ke zvýhodnění dárce a jeho zájmům;
- veškerá jednání činit transparentně a v souladu s platnými vnitřními a legislativními předpisy.

Článek 6

Etické principy při komunikaci s médii a veřejností

Zaměstnanec ÚEM:

- ctí a hájí zájmy ústavu a svým jednáním se nedopouští ničeho, co by mohlo poškodit jeho dobré jméno a pověst;
- je si vědom toho, že svým vystupováním, chováním a působením reprezentuje ÚEM navenek.

Článek 7

Etické principy chování k životnímu prostředí

ÚEM a jeho zaměstnanci si uvědomují svoji společenskou odpovědnost při dopadech vlastní činnosti na životní prostředí a snaží se chovat tak, aby svým jednáním tento dopad minimalizovali.

Článek 8

Závěrečná ustanovení

Orgánem, který je oprávněn posuzovat porušení tohoto Kodexu je Etická komise ÚEM. S tímto orgánem také zaměstnanec ÚEM konzultuje jednotlivé eticky sporné případy, oznamuje případný střet zájmů, etická pochybení nebo jeho hrozby.

Na návrh Etické komise byl tento Etický kodex projednán Radou ÚEM AV ČR, v. v. i. dne 25. 11. 2021.